

míniumbányája van, néhány folyójában színarany található, és ami csodálatos, szőlőskertjeinek aranyat termő földjén olykor szép számú ujnyi, illetve fél láb hosszú aranyvesszőt találunk, amelyekből magam is láttam néhányat; rendkívül sok ökre, lova, disznója, gabonája, takarmánya, veteménye, bora és végül számtalan táplálkozásra alkalmas gyümölcsfajtája van, emiatt – tudniillik talajának termékenysége miatt – állítják néhányan azt, hogy Pannóniát az emberek táplálékáról, a kenyérről nevezték el,¹²² és a jó hangzás kedvéért a szóban az „n”-t megkettőzték, mások ugyanezen okból, tudniillik a talaj és az állatok bősége miatt azt állítják, hogy Pantól kapta nevét, akit a régiek a pásztorok istenének tartottak, ez utóbbi lehet valószínű. Egyébiránt azon terület elnevezését illetően Appianosz Alexandrinosz fent említett tanítását követem. A magyar föld termékenysége a természet adománya, akárhonnán hoznak oda veteményt, kétségkívül ott terem legjobban; számos hely van, ahol bő folyású, máshol pedig csörgedező meleg gyógyvíz fakad, az édesvizeknek pedig mind bősége, mind pedig haszna igen nagy Magyarországon, hiszen nemcsak a fent említett nagy folyók, hanem sok jelentéktelen kis folyó öntözi, emiatt bővében van a folyami halaknak. Az emberek éles és kiváló elméjűek, egyébként inkább harcra, mint a szabad művészetek gyakorlására termettek.

Magyarországon az alábbi csodálatos dolgok vannak: Kassától nem messze van egy patak, amelyikben a belé-tett vas rézzé válik, tőle nem messze van egy olyan víz, amelyben a gálicnak nevezett ásványfajta található, Kassa fölött néhány mérföldre kristályt és topázt bányásznak,¹²³ nem messze Zólyomtól, amely városról a fent említett megyét nevezték el, a Tisza folyón túl van egy barlang, ahol valamennyi élőlény számára veszélyes gőz

fakad,¹²⁴ ott megmérgezve ugyanis tüstént meghalnak; Szepes közelében vannak olyan sziklák, ahol a vízcseppek nyáron megfagynak.¹²⁵ Vannak olyan helyek, ahol a föld ként bocsát ki magából, vannak természet adta meredek sóhegyek, és vannak olyan vizei, amelyekből származó halak főzés közben füstté válnak. Erdélyben vannak barlangok, amelyekben sok érintetlenül maradt sárkánykoponya és -csont található,¹²⁶ nem lehet pontosan tudni, honnan és hogyan kerültek ide ezek a szörnyek, kiváltképpen azért, mert azon a vidéken ilyenfajta állatok nem élnek, bár néhányan úgy tartják, hogy az özönvíz idején Afrikából vagy máshonnan, ahol sárkányok élnek, a kiáradó víz sodrásával kerültek ide ezek a testek; egy sárkányfejet pedig ajándékba kaptam, amit részben a dolog hitelére, részben emlékére megőrzök, hogy honfitársaimnak megmutassam.

Ezután pedig el kell mondanom mindazt, amit Pannónia nevééről tudok. Tudomásom szerint egyesek azt állítják, hogy ezt az országot Pandionról, Erithreusnak, Athén királyának a fiáról¹²⁷ vagy valamelyik utódjáról nevezték el előbb ugyan Pandioniának, de a nép elrontotta ezt a szót, és az idők múltával Pandionia helyett Pannóniát ejtett. Én azoknak adnék igazat, akik ezt tartják, ha állításukat megerősítenék valamelyik tekintélyes latin vagy görög történetíró bizonyítékával; ugyanis amilyen könnyen állítják ezt, éppolyan könnyedén utasítják el azt a régi történelem ismerői. Hitelt kell azonban adnunk Appianosz Alexandrinosz görög történetírónak, aki kérdésünket olyan pontosan és világosan írta meg, hogy semmi szükségünk sincs más szerzők tanúságát kutatni. Mindazt, amit ő a rómaiak történetéről írt, a mi korunkban fordította latinra egy kiváló, a görög és latin nyelvben egyaránt járatos és általam életében nagyra becsült férfi, Candidus Mediolanensis,¹²⁸ és Alfonz-